

PWYLLGOR	PWYLLGOR TRWYDDEDU CANOLOG
DYDDIAD:	4 RHAGFYR 2023
TEITL:	CYNLLUN TRWYDDEDU GORFODOL NEWYDD - TRINIAETHAU ARBENNIG
PWRPAS:	CYFLWYNIAD AR Y GOFYNION NEWYDD - A RÔL Y PWYLLGOR TRWYDDEDU
AWDUR:	PENNAETH YR ADRAN AMGYLCHEDD

1.0 CEFNDIR

- 1.1 Bydd cynllun trwyddedu newydd ar gyfer 'Triniaethau Arbennig' yn cael ei gyflwyno gan Lywodraeth Cymru oddeutu mis Mehefin 2024 (yr union ddyddiad i'w gadarnhau), dan Ran 4 Deddf Iechyd Cyhoeddus (Cymru) 2017. Mae Triniaethau Arbennig yn cynnwys tatŵio, lliwio'r croen yn lled barhaol, tyllu addurnol, aciwbigo, nodwyddo sych ac electrolysis.
- 1.2 Bydd prif ofynion y gyfundrefn hon fel a ganlyn:
- Mae'n rhaid i ymarferwyr gael trwydded i gynnal triniaethau arbennig.
 - Bydd cynnal triniaethau arbennig heb drwydded yn drosedd;
 - Mae'n rhaid i eiddo neu gerbydau busnes gael eu cymeradwyo.
 - Bydd yn drosedd i ymarferydd wneud unrhyw driniaeth mewn eiddo neu gerbydau sydd heb gael eu cymeradwyo.
 - Bydd trwydded lawn yn para am dair blynedd a bydd trwydded dros dro yn para am 7 diwrnod (i ganiatáu ar gyfer Digwyddiadau a chynadleddau).
 - Bydd yn rhaid arddangos y Drwydded yn yr eiddo lle mae'r triniaethau arbennig yn cael eu cynnal.
 - Bydd amodau'r drwydded yn cynnwys cymhwysedd yr ymarferydd, yr eiddo, yr Offer a'r arferion a ddefnyddir, unrhyw gyngor sydd angen ei roi cyn neu ar ôl y driniaeth arbennig, a'r cofnodion sydd angen eu cadw.
 - Bydd angen i'r ymarferwyr gael hyfforddiant penodol.
- 1.3 Bwriad Llywodraeth Cymru drwy gyflwyno'r cynllun hwn yw lleihau'r risgiau iechyd sy'n gysylltiedig â'r triniaethau hyn. Yn amlach na dim, gall heintiau ddatblygu yn safle'r driniaeth a gall ymarferion amhriodol ac anhylan arwain at ledaenu afiechydon heintus megis firysau a gludir yn y gwaed.

2 Y SEFYLLFA GYFREDOL

- 2.1 Ar hyn o bryd, os yw unigolyn yn dymuno gwneud aciwbigo, tatŵio, lliwio'r croen yn lled barhaol, tyllu addurnol neu electrolysis, mae'n rhaid iddynt wneud cais i gofrestru gyda'i awdurdod lleol. Amlinellir y gofyn i gofrestru yn Rhan 8 Deddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982. Dan Ddeddf 1982, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru is-ddeddfau enghreifftiol o ran materion penodol sy'n llywodraethu arferion hylendid diogel gyda'r mathau hyn o driniaethau, ond mae'r opsiynau gorfodaeth dan y darpariaethau hyn yn brin, hyd yn oed mewn Awdurdodau Lleol sydd wedi mabwysiadu'r safonau enghreifftiol yn is-ddeddfau Lleol yn llawn.
- 2.2 Rhywbeth arall i'w ystyried ar hyn o bryd yw'r ffaith mai'r unig reswm y gall awdurdodau lleol wrthod cais ar gyfer cofrestru tyllu croen dan Ddeddf Llywodraeth Leol (Darpariaethau Amrywiol) 1982 yw os cafodd cofrestru blaenorol yr ymgeisydd ei ganslo gan y llysoedd o ganlyniad i euogfarn (e.e. ar ôl torri is-ddeddf hylendid).

3 GOBLYGIADAU'R CYNLLUN TRWYDDEDU GORFODOL NEWYDD

- 3.1 Bydd y gyfundrefn newydd yn golygu bod awdurdodau lleol yn gyfrifol am orfodi gofynion trwyddedu'r ymarferion hyn a chadw cofrestr o drwyddedau triniaethau arbennig a gyflwynir ganddynt.
- 3.2 Os yw awdurdod lleol yn fodlon nad yw deilydd y drwydded wedi llwyddo i gydymffurfio ag amod trwyddedu mandadol neu wedi cael euogfarn berthnasol, gall ddiddymu trwydded triniaeth arbennig, naill ai yn llawn neu gyhyd â'i bod yn berthnasol i berfformiad y driniaeth arbennig benodol. Lle mae camau wedi'u cymryd gan yr awdurdod lleol, megis cyflwyno rhybudd atal, diddymu trwydded neu wrthod cais, mae hawl gan yr unigolyn i gyflwyno sylwadau i'r awdurdod lleol ac apelio i lys yr ynadon yn erbyn y penderfyniad.
- 3.3 Bydd angen i Ymarferwyr Triniaethau Arbennig ddangos eu cymhwysedd i gyflawni'r triniaethau hyn drwy wneud hyfforddiant a bod yn destun i archwiliad gan Swyddogion Gwarchod y Cyhoedd (Swyddogion Iechyd yr Amgylchedd). Yn ogystal, bydd rhaid iddynt ddarparu DBS Sylfaenol fel rhan o'u cais am drwydded.
- 3.4 Bydd angen i'r ymarferwyr hynny sydd wedi'u cofrestru ar hyn o bryd symud i'r system newydd. Caniateir amser iddyn nhw a'u heiddo gael eu hasesu gan swyddogion a throglwyddo i'r system drwyddedu newydd.
- 3.5 Mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl y bydd y rhan fwyaf o'r gwaith ychwanegol hwn yn cael ei amsugno i raglenni gwaith presennol o fewn Iechyd yr Amgylchedd a Thrwyddedu, sy'n gallu effeithio ar feysydd eraill o gyflwyno gwasanaeth

4. GOBLYGIADAU AR GYFER Y PWYLLGOR TRWYDDEDU

- 4.1 Mae Llywodraeth Cymru wedi datgan eu bod yn disgwyl i'r gyfundrefn hon eistedd dan strwythurau'r pwyllgor trwyddedu ac maent wedi bod yn llunio dogfen ymgynghorol sy'n amlinellu eu disgwyliadau yn nhermau llywodraethu. Bydd swyddogion yn hysbysu Aelodau'r Pwyllgor hwn pan fydd y ddogfen ymgynghorol wedi'i chyhoeddi. Rhagwelir y bydd yr is-bwyllgor yn gorfod gwneud penderfyniad ar geisiadau cynhennus, a bydd hawl i ymgeiswyr apelio i'r is-bwyllgor trwyddedu neu lys yr Ynadon os yw eu cais am drwydded ymarferydd yn cael ei wrthod.
- 4.2 Rhagwelir hefyd y bydd angen i Aelodau gael hyfforddiant fydd yn eu galluogi i benderfynu ar geisiadau gan y gallent fod yn destun her gyfreithiol. Bydd Dr Sarah Jones, Uwch Ymgynghorydd Iechyd yr Amgylchedd, sydd wedi arwain ar ddatblygiad y cynllun trwyddedu ar gyfer Llywodraeth Cymru, yn rhoi cyflwyniad i aelodau'r pwyllgor ar y cynllun dros Zoom yn ystod cyfarfod y pwyllgor heddiw.
- 4.3 Nid yw rôl y pwyllgor trwyddedu o ran gwneud penderfyniadau ar geisiadau Trwyddedu o'r fath wedi'i ymgorffori mewn Rheoliadau Gwrandawiaadau penodol eto; a bydd y pwyllgor hwn yn cael ei hysbysu o unrhyw ddatblygiadau yn hyn o beth, fel cyfarwyddiadau pellach ar y mater gan Lywodraeth Cymru.
- 4.4 Pan geir rhagor o eglurder ar rôl y pwyllgorau trwyddedu, bydd y Swyddog Monitro yn adolygu pa fecanweithiau fydd angen eu mabwysiadu i gyfansoddiad y Cyngor, yn ogystal â phenderfynu ar y pwerau dirprwyedig sydd eu hangen ar gyfer swyddogion.

